

DOI: <https://doi.org/10.15407/ugz2025.02.113>

Пересадько В. А.
Дмитриков О. О.

0000-0002-2439-2788
 0000-0001-9717-2033

| Прасул Ю. І.

0000-0003-3516-7882

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна, м. Харків

Пошук місця вітчизняної картографії в процесі гармонізації спеціальностей і галузей знань

УДК [528.91:910.27]:001.1(477)(045)

У статті наведено порівняння підходів до формування переліку галузей та спеціальностей для здобувачів освіти та наукових ступенів в Україні та інших країнах світу і пропозиції щодо виходу з небезпечної для географії та картографії ситуації, яка наразі склалася в Україні. У статті описано процес вилучення картографії з переліку спеціальностей, за якими ведеться підготовка фахівців в Україні. Розглянуто сторічну історію формування ідеї Гармонізації спеціальностей і галузей знань, проаналізовано досвід гармонізації національних і Міжнародної системи галузей знань в ряді європейських країн, зокрема Польщі, Франції, Німеччини, Великої Британії. Зазначено особливості кожної національної системи з визначення місця географії і картографії. Однією із переваг національних освітніх систем високорозвинених європейських країн, як-от Німеччина та Велика Британія, є збереження усіх наукових напрямів і напрацювань за довгий період їхнього існування, а картографії відводиться окреме місце в системі природничих наук. Основним недоліком сучасного переліку Галузей знань і спеціальностей України є віднесення географії до різних галузей знань, відсутність деталізованого переліку наук, які входять в групу Е5 Науки про Землю. Відповідним структурам МОН у співпраці з провідними географами і геологами країни терміново деталізувати список наук, які входять до Переліку під кодами С6 і Е4.

Ключові слова: географія, науки про Землю, картографія, галузі знань, спеціальності, географічна освіта.

Актуальність мети дослідження

Упродовж століть країни світу самостійно формували систему освіти, адаптуючи її насамперед до своїх потреб. Але у ХХ ст., у зв'язку з глобалізацією світової економіки виникла проблема уніфікації освітніх і наукових сфер різних країн для забезпечення фахівцями, які могли б легко адаптуватись до умов і стандартів різних країн.

До ХХІ ст. цей процес йшов повільно, з великими перервами, кожна країна вдосконалювала свою освітянську сферу з урахуванням систем освіти інших країн, як правило, прикордонних. Але за останні десять років цей процес настільки прискорився, що реально з'явилася небезпека втрати величезних масивів знань і досвіду, які десятиліттями викристалізовувались вченими

Цитування:

Пересадько В. А., Дмитриков О. О., Прасул Ю. І. Пошук місця вітчизняної картографії в процесі гармонізації спеціальностей і галузей знань. *Український географічний журнал*. 2025. № 2 (130). С. 113–120. DOI: <https://doi.org/10.15407/ugz2025.02.113>

© Видавець ВД «Академперіодика» НАН України, 2025.

Стаття опублікована на умовах відкритого доступу за ліцензією CC BY-NC-ND
<https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/>

і освітянами нашої країни. Реформування освітньої сфери в Україні нагадує хаотичний процес, що не враховує досвіду передових європейських країн і здійснюється за принципом меншовартості вітчизняної науки. Найбільш невдало, на наш погляд, це відбувається з географією у цілому і з картографією зокрема. Ми пропонуємо до розгляду короткий опис передумов, впровадження та наслідків процесу гармонізації в Україні та інших розвинених країнах світу, його вплив на суспільство й наукову спільноту, а особливо на географічну та картографічну освіту й науку.

Стан вивчення питання, основні праці

Статтю присвячено визначенню напрямів виховання європейського досвіду при реформуванні географічної освіти України, висвітленню позитивних і не дуже позитивних моментів ряду країн Європи у їхньому поступі до гармонізації галузей і спеціальностей. Є чимало публікацій, де розглядаються питання географічної освіти, сучасного її стану в Україні. І фактично в усіх статтях, монографіях, тезах наголошується на вкрай недостатній увазі МОН до питань вивчення географії. Про поступове зменшення обсягу, тривалості інваріантного вивчення географії та включення її до інтегрованих курсів і освітніх галузей у стандартах базової середньої освіти в Україні, що спричинило суттєві зміни у суспільному сприйнятті географії як самостійної науки, писали Д. Мальчикова і К. Мезенцев [1]. Спираючись на досвід Польщі, О. Браславська наголошувала на необхідності поглибленого вивчення географії та вказувала шляхи оптимізації організаційно-змістовних ліній вивчення географії учнями у закладах загальної середньої освіти [2]. Теорія та практика методики навчання географії в профільній школі детально розглянута в монографії Т. Назаренко [3]. Проблеми і перспективи безперервної географічної освіти в нових світових реаліях викладено О. Жемеровим [4]. Стан географічної науки у закладах вищої освіти розглядали провідні географи України: Г. Денисик — проблеми викладання географії у вищій школі [5], В. Смаль — українську географічну освіту через призму західних поглядів на стан і перспективи географічної освіти [6], Ю. Шуйський у своєму інтерв'ю Українському географічному журналу піднімає фактично всі питання існування вищої школи взагалі і географії зокрема [7]. Л. Руденко, І. Черваньов [8],

Є. Маруняк [9], П. Шищенко [10], С. Сонько [11], А. Голіков [12] та інші неодноразово наголошували на значущості географії для розвитку держави, на необхідності підняття престижу української географічної освіти і науки, які дають цілісне, системне, комплексне світобачення. Питанню ролі і значення географії присвячено ряд фахових видань: «Проблеми безперервної географічної освіти і картографії», «Географія та основи економіки в школі», «Географія», «Краєзнавство. Географія. Туризм» тощо.

Четвертий рік поспіль в м. Переяслав на базі Університету Григорія Сковороди за підтримки Інституту географії НАН України організовано всеукраїнський дискусійний майданчик з питань сучасної географічної науки і освіти — Міжнародну науково-практичну конференцію «Географічна наука та освіта: перспективи й інновації» [13], де обговорюються питання і методики викладання географії, і теорії географії, і стану географії у воєнний час та її місця серед інших наук, які вивчають Землю, в тому разі й картографії, без якої вивчати простір просто нереально [14]. Виключення картографії з переліку наук про Землю унеможливить її розвиток і, зрештою, призведе до погіршення якості картографічної продукції, зменшення точності, детальності й наочності карт з усіма коротко і довгостроковими наслідками для усіх галузей, які використовують картографічні матеріали у своїй діяльності.

Мета цієї публікації — порівняння підходів до формування переліку галузей і спеціальностей для здобуття освіти та наукових ступенів в Україні та інших країнах світу, а також формулювання пропозицій щодо виходу із загрозливої для географії та картографії ситуації, яка зараз склалася в українській освіті.

Виклад основного матеріалу

Традиційно в Україні, фактично до 2015 р., було однозначне розуміння географії (як синтетичної науки, що вивчає природу і суспільство як єдине ціле) і картографії у двох її аспектах — науковому (географічна картографія) і технічному (технічна картографія). У Європі, Америці та Азії ситуація дещо інша. Зважаючи на європейський вектор розвитку нашої держави, зупинимось на освітянських галузях тих європейських країн, на які наша держава орієнтується на шляху до євроінтеграції.

З утворенням Міжнародного комітету Ліги Націй з питань інтелектуальної співпраці та Міжнародного інституту інтелектуальної співпраці у 1925 р. розпочалася активна робота з гармонізації наукових стандартів, щоб полегшити міжнародне співробітництво та обмін науковою інформацією [15]. Друга світова війна зупинила їхню роботу, а відновлення у новому форматі відбулось у листопаді 1945 р. із заснуванням ЮНЕСКО. Україна, як одна із країн-засновниць ООН, відіграла активну роль у її діяльності. Однією з головних цілей після поновлення міжнародної співпраці в галузі освіти, науки та культури стало підвищення якості освіти і забезпечення доступу до неї для всіх країн. Наприкінці 1950-х рр. оприлюднені рекомендації щодо класифікації освітніх програм у вигляді початкової уніфікованої системи, орієнтованої на порівняння освітніх показників між країнами, а вже у 1976 р. ЮНЕСКО розробила першу версію Міжнародної стандартної класифікації освіти ISCED-1976. Перший перегляд ISCED стався у 1997 р. з метою урахування змін в освітніх системах світу [16], зокрема щодо професійної і дистанційної освіти. У 2011 р. відбувся ще один перегляд класифікації, результатом якого є детальніша за рівнями освіти і кваліфікаціями

ISCED-2011 [17]. Гармонізована з національними стандартами ISCED-2011 року зараз є основною. У ній представлено 25 галузей освіти замість 21 як в оригінальній версії, а також більш широкі групи, що складаються з галузей освіти.

У 2013 р. запроваджена ISCED-F 2013 з визнанням формальної, неформальної та інформальної освіти. Через два роки вона була доповнена класифікацією освітніх досягнень на основі трирівневої ієрархії. Впровадження нових схем кодування для освітніх програм і кваліфікацій (табл. 1) спростило збір і аналіз даних на національному та міжнародному рівнях. Загалом такі зміни дозволили ЮНЕСКО більш точно відстежувати і аналізувати освітні системи, забезпечуючи краще порівняння даних між різними країнами [14].

Розвиток освітніх систем у різних країнах світу створювали необхідність переосмислення та деталізації переліку. Слід зауважити, що приведення національних галузей знань до міжнародних вимог, відповідно до п. 44 вступу міжнародної класифікації [15], спонукає адаптувати міжнародну класифікацію до національних, а не навпаки. Міжнародна класифікація не пропонує стандарт переліку галузей знань та спеціальностей, якого потрібно беззаперечно дотримувати.

Таблиця 1. Місце географії і картографії у міжнародному переліку програм підготовки фахівців за ISCED (на прикладі першого рівня освіти)

Період, роки	Освітньо-кваліфікаційний рівень		Перелік базових спеціалізованих та додаткових предметів	
1976–1997	Програми соціальних та поведінкових наук			
	Бакалавр (63062. Географічні програми)		Історія географічної думки, політична географія, урбаністика, фізична географія, економічна географія, кількісна географія, порівняльна географія, культурна та антропогеографія, картографія. Часто включають кліматологію, інтерпретацію карт, інтерпретацію аерофотознімків, розміщення та розвиток промисловості, геологію, археологію, антропологію, соціологію, статистичний аналіз та методологію дослідження	
Період	Група галузей знань	Галузь знань	Спеціальність	Спеціалізація
2015–2023	03 Соціальні науки, журналістика та інформація	031 Соціальні та поведінкові науки	0314 Соціологія та культурологія	Соціальна географія
	05 Природничі науки, математика та статистика	053 Фізичні науки	0532 Науки про Землю	Фізична географія Геологія Геодезія
	07 Інженерія, виробництво та будівництво	071 Інженерія та інженерні спеціальності	0731 Архітектура та містобудування	Картографія / землеустрій

тись, а представляє тільки орієнтир для звітності та гармонізації з національними стандартами. Не можемо не зазначити, що саме це роз'яснення і відсутнє у запропонованій у 2024 р. класифікації галузей знань і спеціальностей в Україні.

20 лютого 2024 р. оголошено новий Перелік, де галузь знань «10 Природничі науки» охоплює галузю «Е. Природничі науки, математика та статистика» і включає зокрема спеціальність «Е4. Науки про Землю», яка відповідає за ISCED-F 2013 коду «0532 Earth Sciences.» Згадка про географію у цій галузі відсутня. Але з'явилась спеціальність «С6. Географія та регіональні студії» у галузі знань «С. Соціальні науки, журналістика та інформація», яка відповідає міжнародному коду «0314 Sociology and cultural studies.» Картографія у самостійному варіанті або у складі згрупованої спеціальності відсутня. Є надія, що вона віднайдеться хоч в якомусь вигляді у спеціальності «G17. Геодезія та землеустрій», яка відповідає одразу двом кодам «0532 Earth sciences» та «0731 Architecture and town planning.»

Для порівняння процесів гармонізації освітніх спеціальностей в Україні і країнах Європи ми обрали Польщу, Німеччину, Велику Британію і

Францію. Зокрема Польща має схожий з Україною досвід гармонізації переліку галузей знань та спеціальностей відповідно до стандартів OECD та ISCED. «Геодезія і картографія» та «Географія» були окремими спеціальностями до 1 жовтня 2018 р., а при впровадженні нового переліку зникли. Основним нововведенням, як і в Україні у 2024 р., було групування галузей та скорочення спеціальностей зі 102 до 42. Деталізація напрямів підготовки за спеціальностями відсутня (*табл. 2*). Обґрунтування такого рішення з боку Міністерства науки і вищої освіти Польщі зустріло дуже багато заперечень, скарг і прохань перекласти такі зміни, але безрезультатно [19].

Особливістю розвитку освіти і науки у Німеччині є децентралізація. У таких умовах і при наявності потужного бюрократичного апарату протягом 30 років у класифікації наукових галузей в освіті і науці змін не відбулось. Перелік спеціальностей збільшився для освітян на одну, а для науковців на три спеціальності. При цьому з 1999 р. географія з'являється як спеціальність у галузі знань «Науки про Землю», а картографія з 2012 р. означена у групі спеціальностей «Геофізика та геодезія» (*табл. 3, 4*).

Таблиця 2. Місце географії та картографії серед галузей наук та спеціальностей Польщі

Період	Галузь	Спеціальність
з 2018 р. й до сьогодні	Інженерні науки	Будівництво, геодезія та транспорт
	Точні та природничі науки	Науки про Землю та навколишнє середовище

Таблиця 3. Місце географії та картографії серед галузей наук та спеціальностей Німеччини (згідно з HRK)

Період, роки	Група галузей	Галузь	Спеціальність
2001–2024	04 Математика, природничі науки	43 Науки про Землю	065 Геологія / палеонтологія
			066 Геофізика
			385 Геоекологія (з 2015 року)
			039 Науки про Землю (в цілому)
			110 Метеорологія
			111 Мінералогія
			124 Океанографія
	08 Інженерні науки	44 Географія	050 Географія / землезнавство
			283 Ландшафтна екологія / біогеографія
			178 Економічна / соціальна географія
			280 Картографія
			171 Геодезія

Таблиця 4. Місце географії та картографії серед галузей наук та спеціальностей Німеччини (згідно з DFG)

Період, роки	Галузь	Група спеціальностей	Спеціальність
1999–2004	31 Науки про Землю	315 Геофізика та геодезія	315–01 Геофізика, Геодезія, Дистанційне зондування, Геоінформатика
		317 Географія	317–01 Фізична географія, Гуманітарна географія
2004–2007		315 Геофізика та геодезія	315–01 Геофізика, Геодезія, Фотограмметрія, Дистанційне зондування, Геоінформатика
		317 Географія	317–01 Географія розселення, Соціально-економічна географія, Геоморфологія, Географія ґрунтів, Біогеографія, Кліматологія і гідрологія
2008–2011		315 Геофізика та геодезія	315–01 Геофізика, Геодезія, Фотограмметрія, Дистанційне зондування, Геоінформатика
		317 Географія	317–01 Фізична географія, Гуманітарна географія
2012–2024	315 Геофізика та геодезія		315–01 Геофізика
			315–02 Геодезія, Фотограмметрія, Дистанційне зондування, Геоінформатика, Картографія
		317 Географія	317–01 Фізична географія
			317–02 Гуманітарна географія
2024–2028	34 Науки про Землю	3.43 Геофізика та геодезія	3.43–01 Геофізика
			3.43–02 Геодезія, Фотограмметрія, Дистанційне зондування, Геоінформатика, Картографія
		3.45 Географія	3.45–01 Фізична географія
			3.45–02 Гуманітарна географія

Актуальна редакція переліку галузей знань для рівня бакалавр у Франції існує з 22 січня 2014 р. [20]. Номенклатура Інформаційної системи відстеження студентів (SISE — аналога української ЄДЕБО) включає 5 галузей знань та 55 спеціальностей без кодування. З географічним напрямом пов'язані «Географія і планування», «Науки про Землю», «Науки про життя та землю». Безпосередньо картографія не представлена у переліку, бо вона об'єднана з геоінформатикою та має локальну назву «Геоматика» або «ГІС» і вивчається у курсах геодезії в Науках про Землю.

Велика Британія, як і Німеччина, має децентралізовану систему управління освітою, що дозволяє кожному регіону адаптувати свої освітні системи відповідно до власних потреб і контексту, а узгодження освітніх політик проходить при координації з боку Департаменту освіти Англії. Для впорядкування освітніх програм і спеціальностей використовується система NECoS, яка діє з 2019 р. і є більш детально порівняно з попередньою JACS, але не базується на ієрархії, звичні для України чи Польщі. Вза-

галі це неієрархічна система, це — класифікація не галузей знань чи спеціальностей, а предметів вищої освіти, в якій географія представлена кількома спеціальними кодами, кожен з яких відповідає окремій групі. Наприклад: 100409 — Географія, 100410 — Фізична географія, 100478 — Географія людини тощо. Для цілей звітності коди NECoS співвідносять із ієрархічною системою САН (The Common Aggregation Hierarchy), в якій предмети пов'язані з певною галуззю, класифікують за певними категоріями. Наприклад: географія, дослідження Землі та навколишнього середовища входять в категорію САН26-01 [21]. Картографія виділена окремим предметом «101058 картографічна наука» і відноситься до групи САН 26-01-02 «фізико-географічні науки», так само своє місце має предмет «100369 географічні інформаційні системи», що входить до групи САН26-01-05 «інше в галузі географічних досліджень». Система, на наш погляд, заскладна і неоднозначна, що створює широке поле для міждисциплінарних зв'язків і без порушення обмежень з боку МОН і НАЗЯВО.

Висновки

Гармонізація національних систем галузей знань і спеціальностей до Міжнародної системи максимально демократично пройшла в країнах з децентралізацією освітньої сфери. Основним недоліком сучасного переліку Галузей знань і спеціальностей України є віднесення географії, з її складним просторовим об'єктом дослідження, до різних галузей знань і тим самим створення підґрунтя для знищення картографії, зокрема її наукової складової — географічної картографії. Саме географічна картографія, є загально визнаним напрямом, що пронизує та сприяє дослідженню всіх складових земної оболонки як природних (екзо- і ендегенних), так і антропогенних, які на сьогодні вивчаються як

природничими, так і суспільно географічними науками. Їх не тільки недоцільно, а й нелогічно розривати, що підтверджує доцільність існування у списку Е4 Науки про Землю переліку історично визначених наук, наприклад: геологія, геоморфологія, гідрогеологія, гідрологія, картографія, кліматологія, ландшафтознавство, метеорологія, океанологія, палеонтологія, фізична/природнича географія.

На нашу думку, найближчим часом доцільно спільними зусиллями представників кількох університетів сформуванню виваженої позиції щодо розуміння місця географії і картографії в системі наук, оформити цей документ у формі офіційного звернення, з подальшим направленням до МОН України.

Література [References]

1. Malchykova, D. S., Mezentsev, K. V. (2022). Public Image of Geography in the Context of Basic Secondary Education Standards Transformation: Ukrainian and World Experience. *Ukrainian Geographical Journal*, 1: 53–63. DOI: <https://doi.org/10.15407/ugz2022.01.053> [In Ukrainian]. [Мальчикова Д. С., Мезенцев К. В. Публічний імідж географії в контексті трансформації стандартів базової середньої освіти: досвід України і світу. *Український географічний журнал*. 2022. № 1. С. 53–63. DOI: <https://doi.org/10.15407/ugz2022.01.053>].
2. Braslavskaya, O. (2018). European experience in the reform of geographical education. *Problems of training a modern teacher*, 17: 296–303 [In Ukrainian]. [Браславська О. Європейський досвід реформування географічної освіти. *Проблеми підготовки сучасного вчителя*. 2018. № 17. С. 296–303].
3. Nazarenko, T. G. (2013). Methods of teaching geography in a specialised school: theory and practice. Kyiv, 380 p. [In Ukrainian]. [Назаренко Т. Г. Методика навчання географії в профільній школі: теорія і практика : монографія. К.: Педагогічна думка, 2013. 380 с.]
4. Zhemerov, A. (2019). Main directions in scientific research of continuous geographical education. *Проблеми безперервної географічної освіти і картографії*, 29: 96–101. DOI: <https://doi.org/10.26565/2075-1893-2019-29-11>
5. Denysyk, H. I., Lavryk, O. D., Tsybaliuk, V. V. (2022). Geographical education in Ukraine: QUO VADIS? *Scientific Notes of Vinnytsia Mykhailo Kotsiubynskyi State Pedagogical University Section Theory and Methods of Teaching Natural Sciences*, 2: 18–32. DOI: <https://doi.org/10.31652/2786-5754-2022-2-18-32> [In Ukrainian]. [Денисюк Г. І., Лаврик О., Цимбалюк В. Географічна освіта в Україні: QUO VADIS? *Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Серія: Теорія та методика навчання природничих наук*. 2022. № 2. С. 18–32. DOI: <https://doi.org/10.31652/2786-5754-2022-2-18-32>].
6. Smal, V. V. (2013). Western geographers about higher geographical education: Experience for Ukraine. *Ukrainian Geographical Journal*, 2: 67–72. DOI: <https://doi.org/10.15407/ugz2013.02.067> [in Ukrainian]. [Смаль В. В. Західні географи про вищу географічну освіту: Досвід для України. *Укр. геогр. журн*. 2013. № 2. С. 67–72. DOI: <https://doi.org/10.15407/ugz2013.02.067>].
7. Shuiskii, Yu. D. (2012). Higher education in Ukraine: state, problems and prospects. *Ukrainian Geographical Journal*, 4: 66–69 [in Ukrainian]. [Шуйський Ю. Д. Вища освіта в Україні: стан, проблеми, перспективи. *Укр. геогр. журн*. 2012. № 4. С. 66–69].
8. Rudenko, L. G., Bagrov, M. V., Palienko, V. P., Chervanyov, I. G. (2011). Participation of geographers in the innovative development of Ukraine. *Ukrainian Geographical Journal*, 2: 3–10 [in Ukrainian]. [Руденко Л. Г., Багров М. В., Палієнко В. П., Черваньов І. Г. Участь географів в інноваційному розвитку України. *Укр. геогр. журн*. 2011. № 2. С. 3–10].
9. Rudenko, L. G., Marunyak, E. A., Chervanev, I. G. (2018) “Come On!” Geography: actualization against the background of world trends. *Ukrainian Geographical Journal*, 2: 17–25 DOI: <https://doi.org/10.15407/ugz2018.02.017> [in Ukrainian]. [Руденко Л. Г., Маруняк Е. О., Черваньов І. Г. “Come On!” Географія: актуалізація на тлі світових трендів. *Укр. геогр. журн*. 2018. № 2. С. 17–25. DOI: <https://doi.org/10.15407/ugz2018.02.017>].
10. Rudenko, L. G., Bochkovska, A. I., Geographical cartographical and its development at the National Academy of the Sciences of Ukraine: 54 [in Ukrainian]. [Руденко Л. Г., Бочковська А. І. Географічна картографія і її розвиток в Інституті географії НАН України. К., 2024. 54 с.].

11. Shyshchenko, P., Havrylenko, O. (2019). Geoeological paradigm in Ukrainian higher education. *Bulletin of Taras Shevchenko National University of Kyiv. Geography*, 74 (1): 18–23 [in Ukrainian]. [Шищенко П., Гавриленко О. Геоєкологічна парадигма у вищій освіті України. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Серія: Географія*. 2019. Вип. 74, № 1. С. 18–23].
12. Sonko, S. P. (2004). The concept of sustainable development and paradigm shift in social geography. *Visnyk of V. N. Karazin Kharkiv National University. Geology, geography, ecology*, 620: 110–119 [in Ukrainian]. [Сосько С. П. Концепція стійкого розвитку та зміна парадигм у суспільній географії. *Вісник Харків. нац. ун-ту ім. В. Н. Каразіна. Серія: Геологія, географія, екологія*. 2004. № 620. С. 110–119.
13. Global problems of the present (2020) [collective of authors]; edited by V. S. Bakirov (chairman), A. P. Golikov, O. A. Dovgal, V. A. Peresadko, V. I. Sidorov. *Kharkiv : V. N. Karazin Kharkiv National University*. 632. [in Ukrainian]. [Глобальні проблеми сучасності : підручник / [кол. авт.]; за ред. В. С. Бакірова (голова), А. П. Голікова, О. А. Довгаль, В. А. Пересадько, В. І. Сідорова. Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2020. 632 с.].
14. Rudenko, L. H, Zaiachuk, M. D., Lisovskyi, S. A., Maruniak, Eu. O., Munich, N. V., Peresadko, V.A., Ponomarenko, O. M. (2022). Russia's Military Aggression in Ukraine and its Consequences for Geographic Education and Science. *Ukrainian Geographical Journal*, 4: 4–12. DOI: <https://doi.org/10.15407/ugz2022.04.004>.
15. Peresadko, V.A., Dmytrykov, O. O., Prasul, Y. I. (2024). New harmonisation of education in Ukraine—old problems. *Geographical sciences and education: Prospects and Innovations: Proceedings of the IV International Scientific and Practical Conference (19–20 September 2024, Pereyaslav)*, 122–126 [in Ukrainian]. [Пересадько В. А., Дмитриков О. О., Прасул Ю. І. Нова гармонізація в освіті України — старі проблеми. *Географічна наука та освіта: перспективи й інновації : зб. матеріалів IV Міжнар. наук.-практ. конф., Переяслав, 19-20 верес. 2024 р.* Переяслав (Київ. обл.), 2024. С. 122–126].
16. League of Nations: international organization. Britannica : Corporate Site. URL: <https://www.unesco.org/en/history> & <https://www.britannica.com/topic/League-of-Nations>.
17. International Standard Classification of Education ISCED 1997. UNESCO. URL: https://uis.unesco.org/sites/default/files/documents/international-standard-classification-of-education-1997-en_0.pdf.
18. International Standard Classification of Education ISCED 2011. UNESCO; UNESCO Institute for Statistics. URL: <https://uis.unesco.org/sites/default/files/documents/international-standard-classification-of-education-isced-2011-en.pdf>.
19. International Standard Classification of Education ISCED 1976. UNESCO. URL: https://www.ubos.org/wp-content/uploads/publications/03_2018International_Standard_Classification_of_Education__March_1976.pdf.
20. GEODETA : Internetowe Archiwum. URL: <https://geoforum.pl/archiwum-geodety/pdf/1280/archiwum-geodety-pliki-pdf>.
21. Arrêté du 22 janvier 2014 fixant la nomenclature des mentions du diplôme national de licence (2024). URL: <https://www.legifrance.gouv.fr/loda/id/LEGISCTA000028545006>
22. The Higher Education Classification of Subjects (HECoS) URL: <https://www.hesa.ac.uk/collection/coding-manual-tools/hecosahdata/hecos> .

Стаття надійшла до редакції 21.02.2025

Peresadko, V. A.

 0000-0002-2439-2788

Prasul, Y. I.

 0000-0003-3516-7882

Dmytrykov, O. O.

 0000-0001-9717-2033

V. N. Karazin Kharkiv National University, Kharkiv

Searching for the Place of National Cartography in the Process of Harmonization of Specialties and Fields of Knowledge

UDC [528.91:910.27]:001.1(477)(045)

The article compares approaches to forming a list of branches and specialties for applicants seeking education and scientific degrees in Ukraine and other countries worldwide. It offers suggestions for addressing the current challenges facing geography and cartography in Ukraine. The article describes the process of removing cartography from the list of specialties in which specialists are trained in Ukraine. The century-old history of the concept of harmonizing specialties and branches of knowledge is examined, and the experience of harmonizing national and international systems of learning branches in several European countries, including Poland, France, Germany, and the United Kingdom, is analyzed. The peculiarities of each national system for determining the place of geography and cartography are noted. One of the advantages of the national educational systems of highly developed European countries, such as Germany and the United Kingdom, is the preservation of all scientific directions and developments over a long period of their existence, with cartography being given a

separate place in the system of natural sciences. The main drawback of the current list of Fields of Knowledge and Specialties in Ukraine is the attribution of geography to different fields of knowledge, as well as the lack of a detailed list of sciences included in the E5 Earth Sciences group. The relevant structures of the Ministry of Education and Science, in cooperation with the country's leading geographers and geologists, should urgently detail the list of sciences included in the List under codes C6 and E4.

Keywords: *geography, Earth sciences, cartography, fields of knowledge, specialties, geographical education.*

For citation:

Peresadko, V. A., Dmytrykov, O. O., Prasul, Yu. i. (2025). Searching for the Place of National Cartography in the Process of Harmonization of Specialties and Fields of Knowledge. *Ukrainian Geographical Journal*. No. 2(130): 113–120. [In Ukrainian] DOI: <https://doi.org/10.15407/ugz2025.02.113>

Copyright © 2025 Publishing House *Akadempyodyka* of the National Academy of Sciences of Ukraine.

The article is published under the open access license CC BY-NC-ND license
<https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/>